

ДМИТРИЙ ГЛУХОВСКИ НА ДЪНОТО

Част 13 от „Разкази за родината“

Превод от руски: Васил Велчев, 2017

chitanka.info

— Тук има някаква утайка — присви очи Сергей Илич.

— А вие какво искате? — скръсти ръце продавачката. — Най-евтиното взимате.

— Наистина, Илич — примирително изписка Славик от втори вход. — Чети етикетчето. „Народна“! От името само всичко става ясно...

— Искам да знам с какво поят народа. — Сергей Илич свирепо смръкна сополите си и се изхрачи пред краката си. — Искам истината.

— Можете и да не го взимате — обидено каза продавачката. — Много важно. Пийте си денатурирания спирт и си спомняйте с носталгия за миналото.

— Илич, пък може и да не го изпиваме до дъно... — облиза се Славик от втори вход.

— Въпросът е принципен — възрази Сергей Илич, като подръпна нагоре синия си шушляков панталон, който се беше свлякъл по кльоцавите му кълки. — За глупаци ли ни имат тук, или не.

— Уф, притрябвали сте ми... — започна продавачката, но после махна с ръка. — Това е добавка. Брезов витамин. Разклатете и пийте.

Не беше нокаут, разбира се, но можеше да се смята, че Сергей Илич бие по точки. Славик стрелна приятеля си с поглед, изпълнен с молба: трябваше бързо да си оправи махмурлука. Онзи, който също беше на ръба, кимна сухо на продавачката, давайки ѝ да разбере, че обясненията ѝ са приети и сметнати за удовлетворителни.

— Сто рубли — рече превзето тя.

— Дайте две — отсече Сергей Илич решително и хрипливо.

Миг по-късно бутилките вече подрънкваха като игриви звънчета в черната найлонова торбичка.

Славик просто слушаше медния им звън, потеше се и преглъщаше, а Илич все още не можеше да се успокои.

— Може пък да не искам тя да ни смята за някакви си алкохолици — мърмореше той, докато куцукаше забързано към входа на белия пететажен блок. — Хубаво, взимаме най-евтиното, и какво? Вече може да ни пробутват ментета? Нарочно взех втората бутилка, за да не си мисли, че средствата ни са ограничени.

— Горд си ти, Илич — кимна му Славик, разлепвайки пресъхналите си устни. — И далновиден. Може пък да идем да си купим кренвиршчета?

— Зарежи ги — махна с ръка Сергей Илич. — Само ще ни отвличат вниманието.

Разположиха се удобно при перваза на прозореца на площадката между втория и третия етаж, разгънаха вестника с кръстословицата и поставиха върху тази импровизирана покривка и двете бутилки. Получи се съвсем постен натюрморт и Славик, който вече губеше съзнание, не издържа.

— Ама какво, Илич, ние като онези ли? — въздъхна той.

— Сякаш не сме хора? Нека да отскоча до будката поне за „Педигри Пал“.

— Само че вземи гранулки — предаде се Сергей Илич. — Консервите са скъпи.

Славик се повлече надолу по стълбището, а Сергей Илич взе бутилката и я поднесе към очите си, като пропусна в нея промъкващите се през оплутия от мухите прозорец червени слънчеви лъчи. Разклати я и очарован, като малко дете, играещо си с прозрачна топка с мъничка къщурка и истинска снежна буря вътре, започна да наблюдава вихъра от едва забележими люспици, кръжащи в магическия кристал на водката.

— Що за гадост има там на дъното? — попита той невидимата продавачка.

— А вие знаете ли защо се е разпаднал Съветският съюз?

— Всяка дума на човека в черно падаше тежко, като капка от разтопено олово, и пареше Президента.

В огромния помпозен кабинет надвисна неприятна, задушна тишина. Номенклатурната зелена лампа примигна нервно. Президентът се размърда в креслото си и забарабани с пръсти по масата в размисъл как да действа по-нататък. Слуховете в Кремъл се разпространяват бързо...

— Поради ред обективни външно- и вътрешнополитически фактори, а и заради тежката ситуация на икономиката в страната... — най-накрая отговори той.

— Вие се намесихте в работата на изключително фини механизми, чието устройство дори не се опитахте да разберете — рече

човекът в черно. — Механизми, чието съществуване дори не желаете да признаете, защото се определяте като прагматик и реалист.

— Слушайте — Президентът крадешком провери дали, ако се наложи, ще успее да достигне до бутона за тревога, — а как успяхте да попаднете при мен без предварителна уговорка?

— Това, което направихте, е по-страшно и от опитите да се разшифрова човешкият геном — продължи човекът в черно. — Властта се дава от Бог. А мистичната субстанция на властта е била връчена на земните царе преди стотици поколения. Човешките души не се поддават на машинно инженерство, на каквото и равнище да се осъществява то.

— Аз не споря за природата на властта... — Президентът погледна към тъкания портрет на Националния лидер, който висеше на отсрещната стена. — Но...

— Споменахте за политически и икономически фактори — поклати глава човекът в черно. — Това означава, че не разбирате какви връзки крепят и поддържат страната, която управлявате. Не разбирате какво подsigурява верността на вашите поданици.

— ФСБ — рече уверено Президентът.

— Това също — неохотно призна човекът в черно. — Но вие отново говорите за земната власт. А аз — за небесната.

— Честно да ви кажа — въздъхна Президентът, — изобщо не разбирам... Извинете, но ме чака среща с Обама. Може би да приключваме вече?

— Вие се намесихте в Божия промисъл — мълвеше човекът в черно. — Вкарахте механичното в духовното. Посегнахте на най-святото заради съмнителен експеримент с поданиците си.

— Боже мой! — Президентът скочи иззад масата. — Ама за какво става дума?

Човекът в черно излезе от сенките и се устреми към него; едва сега се видя, че е стар и някак странен. Разкри се и мъничката врата, замаскирана под един от декоративните стенни панели със златна резба по одялания дъб и водеща към тъмната дупка, от която се беше появил човекът.

Дългият му възлест пръст се изпъна и посочи разобличаващо Президента.

— Какво добавяте във водката? — изграчи човекът в черно.

От разстания вестник към Сергей Илич и Славик внимателно гледаха членовете на правителството, наобиколили новия конверсионен въздушен балон, способен да се върти в различни посоки.

— Ето ги. — Сергей Илич сложи върху вестника пластмасовата чашка. — Хич не искам да ги виждам. Докъде докараха страната! — Той си сипа в шепата малко „Педигри Пал“.

— Все едно не беше ясно, че далаверата няма да е вечна, че ще има криза, че вятърът изведнъж ще вземе да стихне — съгласи се със събеседника си Славик.

— И как да им вярваме след това? — рече с горчивина Сергей Илич. — Тъкмо нещата започнаха да се оправят, намерих си работа като пазач на един строеж...

— И къде им е този стабилизационен фонд? — изчурулика Славик.

— Химическия завод затвориха, в тракторния пуснаха всички в безсрочен отпуск... А те все за подем в икономиката...

— Илич, може пък вече да сипеш, а? — започна да нервничи Славик. — Нещо се проточи прелюдията...

— Да, Слав, извинявай, просто ми беше накипяло. Видях ги — и се отнесох! — Сергей Илич, примижал от напрежение, отвъртя капачката и напълни пластмасовите чашки.

— Ами да почваме! — Славик се чукна беззвучно, гаврътна стоте грама и посегна към миризливите гранулки. — Та за какво говорехме? — изкряка той и потри ръце.

— Не помня — усмихна се блажено Сергей Илич, който беше започнал да се размразява.

— И аз не помня — каза Славик.

Чашката се озова на ново място, като закри цялото правителство заедно с въздушния балон и разкри снимка на белозъбия американски президент.

— А той как ти се струва? — обърна се Славик към Сергей Илич, като тикна пръст в Обама.

— Само той ми липсваше — наежи се онзи.

— А аз бих гласувал за него — неочаквано заяви Славик.

— Ти по-добре върви да гласуваш тука — наежи се Сергей Илич.
— Тука какво, не си ли ходил на избори?

— Ама защо! — обясни Славик. — Какво ще реша тук? А ето там те си поискаха негър, гласуваха — и негър! Ето това е демокрация!

— Ами върви при тях тогава! — стисна юмруци Сергей Илич.

— Ама на мен ми е хубаво в Родината! — не се предаваше Славик. — И искам тук да живея! Но искам да разбера — защо при тях, за да изберат негър, трябва просто да гласуват, а при нас освен с революция по друг начин не се получава?

— Ами такава е съдбата на страната ни — изсекна се Сергей Илич.

— И ще получат още революции! — ядоса се Славик. — Защото не е възможно...

— Я налеј пак и ще продължим — прекъсна го Сергей Илич. — Само гледай да не вдигнеш утайката, да го...

Чукнаха се. Пиха.

— И за какво толкова интересно говорехме? — започна да мига Сергей Илич.

— Не помня — сви рамене Славик.

Те се умълчаха и се загледаха как в двора, приседнали на ръждясалите люлки край пясъчника, някакви бръснати глави с анцузи пият бира.

— Какво да правим с младежта? — плю на пода Сергей Илич. — По наше време за такава щяха... Сега как да излезеш на двора?

— Аз бях пионерче — рече за всеки случай Славик.

— Ето! Всички пионери на лагер, комсомолците — на картофите, по улиците няма никого — можеш да се разхождаш сам по всяко време — замечта се Сергей Илич. — Ред имаше. А сега?

— Изобщо при Сталин беше добре — съгласи се Славик.

— Всичко разрушиха — тъжно поклати глава Сергей Илич.

— Всичко окрадоха — казаха двамата в един глас.

— За себе си вили на „Рубльовка“ построиха — завистливо провлачи глас Славик. — А на народа какво?

— Съвсем нищо — злоецо промърмори Сергей Илич. — Нашият народ си е такъв. Мълчи като пън, търпи до последно... А после като се надигне...

— Ей, Илич! Налей, а? Че гърлото ми направо пресъхна — помоли Славик.

Сергей Илич изсумтя и отвинти капачката. Живата вода с бълбукане потече в пластмасовите чашки.

— Е, наздраве! — вдигна своята Сергей Илич. — Та за какво говорехме?

— Де да знам — опули се Славик, докато хрупаше с апетит „Педигри Пал“. — Нещо не си спомням.

— И аз не помня. — Сергей Илич изтри устните си с ръкава на фланелената риза. — Ами майната му!

— Постополи се малко, а? — Славик облегна лакът на перваза, отвори леко прозореца. — Може пък направо по още една? Защо да отлагаме?

— А те така направиха със стабилизационния фонд — отвърна Сергей Илич, като се усмихваше незлобливо. — Пък може и да е правилно? — той раздели поравно водката, като остави два пръста до дъното на бутилката, за да не попада в чашата подозрителната утайка. — Веднъж се живее!

— За победата на нашето оръжие! — присъедини се Славик.

— За Родината! — енергично тропна с крак Сергей Илич. Пак замълчаха.

После Славик промълви, като гледаше нерешително събеседника си:

— Слушай, Илич... А ако говорят истината по телевизията? Ами ако животът наистина се нарежда? Защото, субективно погледнато — хлъцна той, — на мен ми стана по-добре. И затова някак вярвам, че всичко ще се оправи. Може пък да казват истината, че сме преодолели дъното?

Погледът на Сергей Илич, който вече беше изгубил предишната си неотстъпчивост, се плъзна на зигзаг из статиите във вестника и се спря върху поизпразнените бутилки, във всяка от които все още бе останало прилично количество на дъното.

— Още не сме го преодолели, Славик — заяви авторитетно Сергей Илич. — Но ни е по силите.

— Ама там има... — Славик шумно си пое въздух, докато ровеше из оскъдния си речников запас. — Утайка.

— Сега — Сергей Илич вдигна пред себе си бутилката и се взря в разпъзелите се като въшки малки буквички на обратната страна на етикета. — С добавени микроелементи... Това са микроелементи, Славик. Брезови. Дай сега да ги разбъркаме, за да се усвоят по-добре...

— Слушай, Илич — намръщи се тревожно Славик. — Според мен те мърдат. Ами ако това са яйцата на глисти? Или някакви наноботи?

— Гледай по-малко телевизия, Слав — бащински го посъветва Сергей Илич. — Във водка за сто рубли не оцелява никакъв организъм. Това е, хайде. За нашето светло бъдеще!

— Ами щом е за бъдещето — хайде. — Онзи подсмръкна и гаврътна чашката.

— Добре влезе. — На челото на Сергей Илич се изгладиха и последните бръчки. — А сега какво ще правим?

— Не съм аз! — пребледня Президентът. — Честна дума, не съм аз! Аз, разбира се, смятам, че страната ни трябва да се модернизира, че изоставаме, че ни догонват... Но за да стане така...

— А кой, ако не вие? — усмихна се невярващо човекът в черно. — Кой би могъл да скрие от вас нещо такова?

— Това е... За всичко е виновен Чубака! Той! — сети се Президентът.

— Аз... Вие... Не виждам смисъл да продължаваме този разговор. — Човекът направи крачка назад. — Отечеството е на ръба на пропастта, а вие продължавате да обвинявате разни въображаеми персонажи, спазвайки най-добрите традиции на съветската политика. Чубака! А защо не Карлсон?

— Той не е въображаем... Просто така го наричаме помежду си... Той е реален! Сега ще го набера! — Президентът посегна към белия телефон с герб и необичайни размери.

Човекът в черно застина на крачка от вратата, през която беше влязъл. Президентът притисна слушалката към ухото си, докато рисуваше с молив чертички върху мраморната повърхност на масата.

— Свържете ме с ГосНано. Да, директно с Анатолий Глебович. Ало, Чубака? Тук ми докладваха... Ама как смееш?... Лъжа е това, никога не съм те молил!... Как го нарекохте?... Колко струва?! Колко

на брой са влезли в контакт с него?! Колко дълго действа програмата?... Никога няма да повярвам, че сам си го измислил! Веднага в Кремъл! Не, ще пратя хора да те вземат, за да не объркаш Кремъл с „Даунинг Стрийт“... Естествено, че е заговор!...

— В такива случаи дибата винаги помага — прошепна му наставнически човекът в черно. — Или набиването на кол също дава нелоши резултати.

— Прав се оказахте. — Президентът остави слушалката и се свлече опустошен в креслото. — Либерален заговор. Използване на служебното положение, на държавните средства! На най-святото... — Той се взря невиждащо в пространството пред себе си и устните му продължиха да се мърдат беззвучно.

— По какъв начин го обясни той? — попита човекът в черно.

— Казва, че в корпорацията били разработени наноботи, които с проникването в тялото пътуват заедно с кръвта, докато не достигнат главния мозък. Вграждат се в клетките му. И там в съответствие с програмата си активират зоните, които отговарят за рационалното мислене.

— Мили Боже... — изхриптя изплашено човекът в черно.

— Чубака е почитател на Запада... Решил, че никога няма да успеем да ги настигнем, ако не извършим еволюционен скок.

— Но във водката... Това е светотатство!

— Точно във водката... — кимна безсилно Президентът. — Защото водката е есенция от чувства...

— Екстракт от вяра! — завърши вместо него човекът в черно.

— Казва, че искал да унищожи роба, който се крие във всеки от нас...

— А е родил армия от чудовища! Киборги, в които ще липсва най-важното човешко качество на руския човек!

— Глупак... — Президентът скри лице в шепите си.

— Предател! — поправи го човекът в черно. — Онзи, който се е осмелил да се бърка в музиката на сферите, онзи, който е нахълтал в тънкия етер, който е осквернил чрез технологиите тайнството на властта на избраните над ума на паството — той е предател.

— Но нали и аз исках да модернизирам Русия... Да я направя съвременна държава...

— Глупости! — Човекът в черно се изправи, опря се на тояжката си и хищното му лице, обсипано с бръчки, внезапно се стори на Президента изумително познато. — Русия е особена страна със своя неповторима съдба! — отекна страховито гласът му под сводовете на кабинета. — Тя никога не се е подчинявала на законите на студения разум, расла е и се е развивала въпреки всички рационални обяснения! Нито аз, нито вие, нито Чубака можем да разберем тази мистика, тези сили, които я предпазват от падение, които защитават Русия и които водят страната ни на сляпо по нейния свещен път! Русия не може да се разбере с разум...

— В Русия може само да се вярва — прекръсти се Президентът.

— И сега какво? — Човекът в черно отиде до прозореца и погледна надолу, към вътрешното кремълско дворче, към наобиколилите Цар Камбана ученици. — Какво ги чака всички тях?

Сергей Илич внезапно започна да се чеше по главата толкова силно, че едва не раздра кожата си до кръв. Славик, който в началото го гледаше с пиянско изумление, след миг също започна да се чеше.

— Отвътре ме сърби... — рече с ужас той.

— Слав... Славик... — Сергей Илич се задъхваше, зениците му, разширени като пистолетно дуло, сляпо шареха наоколо.

— Какво става?

— Ние... Се превръщаме... В някой... Друг... В пришълец...

— Слава... — Сергей Илич падна на колене, вкопчи се в боядисания чугун на радиатора. — Какво е това...

— Може би милицията... Нека ни застрелят... — от посинелите устни на Славик капна кръв.

Шишето с дяволската течност се търкулна по стълбите и се разби.

— Отровители... — прошепна тихо Сергей Илич. И за тях светът угасна.

— С наноботи е заразена цялата водка „Народна“ — най-евтината, сторублева — каза Президентът. — И още няколко марки. Продадени са общо трийсет милиона бутилки... Още толкова са

заредени в магазините. И в момента десетки заводи из цялата страна продължават да я пълнят!

Човекът в черно поклати глава, опря чело в прозоречното стъкло.

— Това е краят — рече той.

— Не... Още не е късно да променим всичко! — разбърза се Президентът. — Ще обявя война на пианството... Ще започна национален проект „Трезвеност“... Може да въведе държавен монопол над водката, за да се контролира качеството. Или пък да въведе сух закон? И под това прикритие...

Човекът в черно се усмихна печално.

— Вие знаете ли защо се разпадна Съветският съюз? — попита той.

— Не — призна си честно Президентът.

— СССР беше обхванат от всенароден махмурлук — заговори тъжно човекът в черно. — Предупреждавах Андропов, че руският човек озверява без водка... Без нея усеща екзистенциалната пустота в цялата ѝ острота... Пробужда се от вековния вълшебен сън в своя едноетажен апартамент с надрани тапети и изтърбушен диван... И какво му остава да прави?... А тук за един час се пробуди цялата страна...

Президентът, блед и решителен като Лермонтов на дуел, се олюля, но устоя.

— Ще издържим — рече той. — Утре по телевизията ще обявя за началото на всеруска противоалкохолна кампания. И дори да ни се наложи да платим ужасна цена, да изгубя поста и даже главата си... Но след едно поколение, когато поразените от наноботите нещастници измрат, руският човек отново ще стане същият. И Русия ще се върне към изконния си, предначертан път. Аз вярвам в това. Вярвам!

— Аз бих предложил да не чакате да измрат от само себе си... — неясно промърмори човекът в черно.

Но за щастие, Президентът не го чу.

— А какво да правим с Чубака? — запита се той.

— Долу в мазето има дѣба — скромно се обади човекът в черно, докато вървеше към тайната вратичка. — Но мисля, че вие постепенно и сам ще се оправите. Аз трябва да вървя. Благодаря за вниманието.

— Почакайте! — възкликна Президентът. — Как ви викат по име и бащинство...

— Иван Василиевич — подметна през рамо човекът в черно.

— Ама това е точно... Точно като... — Гърлото на Президента пресъхна и той отново се прекръсти. — Ама как е възможно?!

— В моето време успешно продадох душата си още когато курсът беше изгоден — ухили се човекът в черно. — Между другото, мога за в бъдеще...

— Не, благодаря — отказа Президентът. — Но вие разсъждавате толкова съвременно... И езикът...

— Гледам телевизия — сви рамене човекът в черно.

— И вие тук... винаги ли сте били? — плахо се поинтересува Президентът.

— Ами да. Не мога да оставя страната си без надзор. Ето, понякога помагам със съвети на хубавите хора.

— Но как... Та нали времената са съвсем други... Русия е друга!

Иван Василиевич се усмихна накриво, изпука възлестите си пръсти, погледна още веднъж през прозореца.

— Да, но като цяло какво се е изменило? — намигна той на Президента. — Нищо не се е изменило!

Президентът се извърна за миг, направи крачка към масата за цигарите си и веднага чу как вратичката се затвори. Огледа се бързо — в кабинета нямаше никого. Изтича към тайния коридор, но той беше изчезнал и Президентът не успя да открие дори очертанятията му върху плътно прилепналите декоративни панели.

— Дяволска работа... Може би от самотата ми се привижда... Както Карлсон на Дребосъчето. — Той се изкиска, но дори ехото не го подкрепи.

Президентът се приближи до прозореца, разтвори го, махна с ръка на неспокойно надигналия се снайперист върху Спаската кула — засега отбой — и вдъхна с пълни гърди влажния московски въздух. Откъм Червения площад долетя нечий страховит вопъл. Не, не му се беше привиждало.

— Започва се... — глухо рече Президентът.

Сергей Илич се изправи, отупа панталоните си, с недоумение огледа боядисаните с тъмнокафява маслена боя стени, оповръщаното бетонно стълбище, засипания с вековни фасове перваз на прозореца,

унилия, заринат с празни шишета двор, посинялото жалко човече, навлякло мръсно сако върху анцуга, в чието лице се виждаше нещо не тукашно... И му се прииска да закрепци от ужас.

— Ей, Славик — каза Сергей Илич съвсем тихичко, като опитваше на вкус думите. — Ама ние какво правим тук?

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.